

THE INVESTMENT FUND FOR CENTRAL AND EASTERN EUROPE
INVESTERINGSFONDEN FOR ØSTLANDENE

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og
Fiskeri (2. samling)
FLF alm. del - Bilag 236

Folketinget
Christiansborg
1240 København K

ORIGINAL

Offentligt

Att.: Fødevarerudvalget ved Tommy Jørgensen

15. juni 2005
A3 & N4-2-3/HJ/LST

Kære Tommy Jørgensen,

I fortsættelse af telefonsamtale dags dato fremsendes vedlagt rapport udarbejdet af Carl Bro om "Vurdering af overholdelse af miljøregler relateret til gyllehåndteringen i aktive svineproduktioner med IØ medfinansiering", som bedes fordelt til medlemmerne i Folketingets Udenrigsudvalg, Miljøudvalg og Fødevarerudvalg.

Endvidere vedlægges kopi af IØ's pressemeddelelse udsendt i forbindelse med frigivelsen af rapporten.

Jeg fremsender ligeledes dags dato rapport pr. e-mail.

Med venlig hilsen

Henrik Jepsen

PRESSEMEDDELELSE

Danske svinefarme i Østeuropa opfylder nationale miljøregler – men endnu ikke alle danske regler.

IØ-Fonden har bedt Carl Bro undersøge om gyllehåndteringen på 11 danske svinefarme i Central- og Østeuropa med IØ deltagelse lever op til danske og nationale miljøregler.

Rapporten konkluderer bl.a.;

- at stort set alle farme ligger i god afstand til nærmeste samlede bebyggelse
- at virksomhederne har de nødvendige miljø- og byggetilladelser – eller har ansøgninger under sagsbehandling
- at de fleste anvender opbevaringsfaciliteter, som lever op til danske regler
- at halvdelen af de besøgte virksomheder udbringer gyllen i overensstemmelse med danske regler, men halvdelen bringer gylle ud i efteråret forud for vintersædafgrøden eller efterårspløjning og forårsafrøede, hvilket ikke er tilladt i Danmark, men tilladt ifølge lokal lovgivning og i overensstemmelse med EU's nitratdirektiv
- at alle virksomhederne overholder såvel nationale harmonikrav som de danske harmonikrav på 1,4 husdyrenheder pr. hektar
- at lokale myndigheder har ikke verserende sager mod projekterne
- at der er tale om komplekse regler, som regulerer svineprojekter i Danmark og Østeuropa og at reglerne løbende ændres. Derfor foreslås det, at IØ overfor projekterne indskærper nødvendigheden af at de afsætter tilstrækkelige ressourcer til myndighedsområdet, så projekterne kan leve op til reglerne både under implementering og i drift
- at alle virksomheder med egen vandindvinding har fremvist analyserapporter, der ikke har givet anledning til bemærkninger fra myndighederne. Analyserne er alle udført af eksterne, godkendte laboratorier

"IØ-Fondens bestyrelse har anmodet fondens administration om at drage omsorg for, at gyllehåndteringen på alle 11 svineproduktioner inden udgangen af 2005 er i overensstemmelse med de danske regler, dog kan afvigelser accepteres for så vidt angår udbringning af gylle således at det for de projekter som ligger i de nye EU lande sker i henhold til EU's nitratdirektiv og for de projekter, som ligger i lande, der ikke er omfattet af EU's nitratdirektiv – dvs. projekter i Ukraine og Rusland – vil være baseret på anvisninger fra uafhængige eksperter.", siger bestyrelsens formand, Johannes Poulsen.

"Vi skal sikre at projekterne har den nødvendige faglige ekspertise på miljøområdet til rådighed med henblik på at projekterne udformes så alle nationale og danske miljøkrav respekteres", siger IØ-Fondens formand Johannes Poulsen.

IØ-Fonden har diskuteret rapportens konklusioner med Fondens investeringspartnere og der er nu udarbejdet konkrete handlingsplaner som skal sikre, at samtlige svinefarme også lever op til dansk miljølovgivning inden året er omme.

IØ-Fonden forventer, at virksomhederne fortsætter deres konstruktive dialog med myndigheder, organisationer og lokalbefolkning, ligesom rapporten giver anledning til en yderligere præcisering af IØ-Fondens miljøpolitik.

Yderligere oplysninger: Vicedirektør Frank Norman Larsen – 33 63 75 00

Rapporten findes på IØ-Fondens hjemmeside www.ioe.dk og bestilles på ioe@ioe.dk

FAKTA

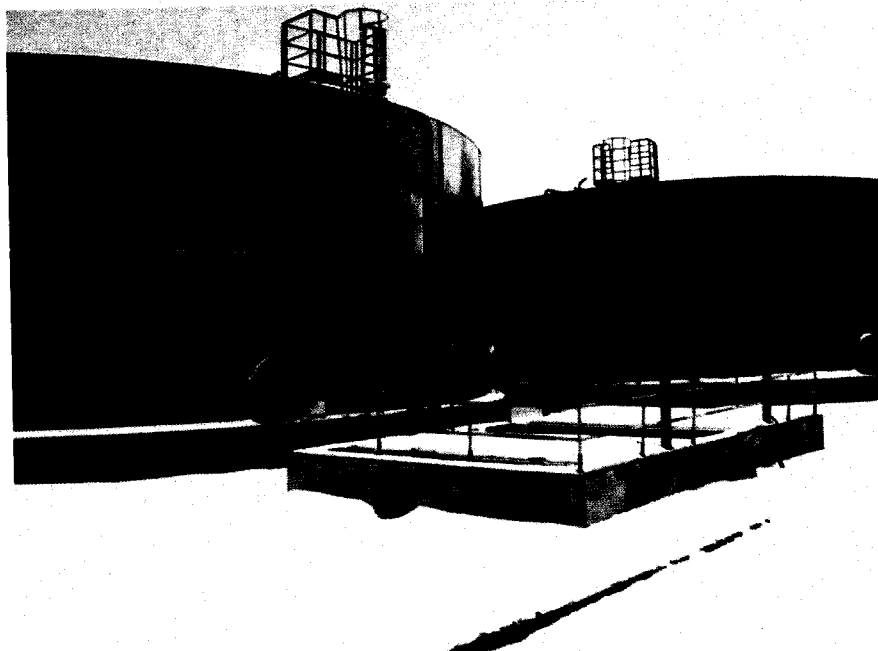
- Carl Bro rapporten er gennemført i perioden januar til maj 2005 og har omfattet 11 virksomheder i Polen, Ungarn, Slovakiet, Rusland, Litauen, Letland og Ukraine, med IØ deltagelse.
- Undersøgelsen er gennemført af et team bestående af en dansk miljøkonsulent, en dansk landbrugskonsulent og en national miljøkonsulent fra det pågældende land.

København, den 15. juni 2005

Formålet med IØ er at støtte danske investeringer i Østlandene og bistå reformvenlige kræfter i disse lande med at opnå økonomisk vækst og erhvervmæssig udvikling. Det er tanken at fremme mulighederne for et nærmere økonomisk samarbejde mellem Danmark og Østlandene til gavn for det generelle Øst-Vest-forhold, og for at investeringerne kan komme dansk erhvervsliv og beskæftigelse til gode.

Vurdering af overholdelse af miljøregler
relateret til gyllehåndteringen i aktive svine-
produktioner med IØ medfinansiering

Maj 2005

Udgivet : 26. maj 2005

Udarbejdet : Morten Guld Nielsen + Poul Martin Møller
Efterset : Lene Lauritsen
Godkendt : Mette Jeppesen

INDHOLDSFORTEGNELSE		SIDE
1	INTRODUKTION	3
2	KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	4
2.1	Lokalisering og naboer	4
2.2	Myndighedsgodkendelser	5
2.3	Staldindretning	6
2.4	Gylletanke og laguner	6
2.5	Anvendelse af gylle	9
2.6	Resultater af vandkvalitetsundersøgelser	10

BILAG

1. Liste over anvendt nøglelovgivning og standarder
2. Typer af gennemgåede dokumenter

1 INTRODUKTION

Investeringsfonden for Østlandene (IØ-fonden) har anmodet Carl Bro Gruppen om, at gennemføre en vurdering af de aktive virksomheder med svineproduktion, som IØ fortsat deltager finansielt i.

Opgaven har været at identificere eventuelle afvigelser i virksomhedernes håndtering af gylle i forhold til dels de nationale miljøkrav i de pågældende lande, og dels den danske miljølovgivning. Det skal understreges, at opgaven ikke har omfattet en vurdering af virkningerne af virksomhedernes svineproduktion på miljøet. En sådan vurdering ville blandt andet kræve beregning af ammoniak-emissioner og kvælstofspredning, undersøgelse af klima og vækstforhold, vurdering af andre forureningskilder i området, recipientanalyser for jord, vand og luft, vurdering af baggrundsbelastningen etc.

Opgaven er gennemført i perioden januar til maj 2005 og har omfattet følgende 11 virksomheder, der alle er blevet besøgt: Danish Farming Consultants (Polen); Danfarm Hungary (Ungarn); Dan-Slovakia (Slovakiet); Polnovakia (Slovakiet); JK Gabcikovo (Slovakiet); Slovakian Farm Invest (Slovakiet); Agripo Taldom (Rusland); Saerimner (Litauen); Danosha (Ukraine); Danam (Ukraine); Ozolaji (Letland). Gennemgangen har ikke omfattet Gaizeni, Letland, som IØ ikke længere er aktiv medinvestor i, Novsvin, Rusland, hvor der endnu ikke er aktiviteter samt Latvidan Agro, Letland, hvor investeringen gennemføres uden IØ's deltagelse.

Besøgene er gennemført af et team bestående af en dansk miljøkonsulent, en dansk landbrugskonsulent og en national miljøkonsulent fra det pågældende land. Under besøgene blev gyllehåndteringen besigtiget og forskellige typer dokumenter gennemgået jf. bilag 2.

Nærværende rapport indeholder Carl Bro Gruppens konklusioner og anbefalinger fra de gennemførte besøg.

2 KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Den overordnede konklusion fra gennemgangen er, at de undersøgte virksomheder overholder den nationale miljølovgivning vedrørende gyllehåndtering, men at de fleste af virksomhederne skal gennemføre et antal ændringer for at overholde alle danske regler.

I relation til overholdelse af de danske regler kan følgende hovedpunkter fremhæves:

Stort set alle farme er beliggende med god afstand til nærmeste samlede bebyggelse. En enkelt virksomhed har overtaget en farm, der ligger tættere end 300 meter på nærmeste landsby, men da der er tale om reovering af en eksisterende farm, vurderes det ikke at være en afvigelse fra danske regler.

Virksomhederne har generelt enten de nødvendige miljø- og byggetilladelser på plads eller har ansøgninger under sagsbehandling. Enkelte virksomheder har haft problemer med at opnå tilladelser til etablering af nye gylleopbevaringsfaciliteter, hvilket har betydet, at danske regler for gylleudbringning i perioder ikke har været fulgt.

Med hensyn til opbevaringsfaciliteter anvender de fleste virksomheder faciliteter, som lever op til danske regler. En enkelt virksomhed har åbne laguner med lerbund, hvilket ikke er tilladt i Danmark. Virksomheden oplyser, at en ny, overdækket lagune vil blive anlagt i 2005. Det anbefales desuden, at opbevaringsfaciliteterne på 2 andre virksomheder undersøges nærmere, og at der efterfølgende, om nødvendigt, udarbejdes forslag til forbedring af disse faciliteter.

Godt halvdelen af de besøgte virksomheder udbringer gyllen i overensstemmelse med de danske regler for udbringning. Knap halvdelen af virksomhederne udbringer dog gylle i efteråret forud for etablering af en vinterhvedeafgrøde eller forud for efterårspløjning og efterfølgende etablering af en forårsafgrøde som f.eks. vårbyg eller sukkerroer, hvilket ikke er tilladt i Danmark.

Alle virksomhederne overholder både nationale harmonikrav og de danske harmonikrav på 1,4 husdyrenheder pr. ha.

Konklusioner og anbefalinger fra gennemgangen er nærmere beskrevet i de efterfølgende afsnit.

2.1 Lokalisering og naboer

Alle farme er beliggende i landzone og generelt med god afstand til samlet boligbebyggelse. En virksomhed har en lokalitet med mindre end 300 meter til samlet bebyggelse, hvilket i Danmark vil kræve en lokaliseringstilladelse ved nyetablering eller udvidelse, men da der er tale om reovering af en eksisterende farm vurderes det ikke at være en afvigelse fra danske regler. Det skal bemærkes, at den pågældende virksomhed frivilligt har holdt nabohøringer inden opstart af produktionen, og at placeringen er i overensstemmelse med de nationale regler.

Virksomhederne i Ungarn og Slovakiet ligger i områder, der er udpeget som nitratfølsomme jf. EU's Nitratdirektiv. For disse virksomheder er der, eller vil der i de kommende år, komme skærpede krav til gyllehåndteringen, men det vurderes at virksomhederne enten allerede opfylder de skærpede krav eller vil kunne nå at opfylde kommende krav inden de træder i kraft.

Ingen af virksomhederne ligger i dag i nærheden af særligt udpegede såkaldte Natura 2000 områder (habitat- og fuglebeskyttelsesområder), men det skal bemærkes, at myndighederne i de pågældende lande ikke er færdige med at udpege områderne.

2.2 Myndighedsgodkendelser

De undersøgte virksomheder har enten de nødvendige miljø- og byggetilladelser på plads, eller har ansøgninger under sagsbehandling. To virksomheder har haft problemer med at opnå de nødvendige tilladelser til etablering af nye gylleopbevaringsfaciliteter inden for den planlagte tidsramme, og har som følge heraf gennemført midlertidige løsninger for bl.a. gyllehåndtering. De midlertidige løsninger har været i overensstemmelse med lovgivningen i de pågældende lande, men har betydet, at danske regler for f.eks. gylleudbringning i perioder, ikke har været fulgt. Virksomhederne forventer, at de nye opbevaringsfaciliteter etableres i 2005, hvorefter de danske regler vil kunne overholdes.

Virksomhederne i Letland, Litauen, Polen, Slovakiet og Ungarn er omfattet af det såkaldte IPPC direktiv og skal have en integreret (IPPC) miljøgodkendelse efter tidsfrister fastsat i det enkelte land. Dog skal alle virksomheder være godkendt og leve op til et krav om anvendelse af "bedst tilgængelige teknologi" pr. oktober 2007. En enkelt af virksomhederne har ikke fået den krævede godkendelse inden for den i landet fastsatte frist af 1. januar 2005, men det skal bemærkes, at virksomheden har indsendt ansøgning herom før fristens udløb, og at det er et generelt billede i det pågældende land, at myndighederne ikke har magtet at behandle ansøgninger og udstede IPPC godkendelser til tiden. Carl Bro vurderer således, at den manglende godkendelse ikke kan lægges virksomheden til last.

For virksomhederne i Letland, Litauen, Polen, Slovakiet og Ungarn gælder i det hele taget, at der er sket omfattende ændringer i lovgivningen i de senere år. Udover kravet om IPPC godkendelser er også andre EU direktiver, som f.eks. Nitrat-direktivet under implementering. I Rusland og Ukraine er kravene vedrørende gyllehåndtering endnu ikke så omfattende som i EU og Danmark, men også i disse lande kan stramninger forventes i den nærmere fremtid.

De omfattende lovændringer betyder, at det er en vanskelig opgave for især de mindre virksomheder med begrænsede administrative ressourcer at overskue de mange ændringer i lovgivningen, som tilpasningen til EU-reglerne har medført. Det anbefales derfor, at IØ-fonden ved fremtidige projekter indskærper projektholderne nødvendigheden af, at afsætte ressourcer til myndighedsområdet, enten via eget, kvalificeret personale eller gennem aftaler med en ekstern konsulent.

De lokale miljøtilsynsmyndigheder for de besøgte virksomheder i Letland, Litauen, Polen, Slovakiet og Ungarn er kontaktet som led i undersøgelsen. Der er ikke rettet henvendelse til myndighederne i Rusland og Ukraine, da de ifølge Carl Bros lokalkonsulenter erfaringsmæssigt ikke udtaler sig til tredje personer om konkrete virksomheder. Samtlige kontaktede myndigheder oplyser, at der ikke er øvrige udestående med virksomhederne end de godkendelser, der måtte være under udarbejdelse.

2.3 Staldindretning

Langt de fleste stalde har gennemgået en total renovering med efterisolering, nye spalter, bund og inventar, nyt ventilationsanlæg, nyt fodersystem samt nyt gylleanlæg med vakuumdugning. Disse stalde vurderes at anvende "bedst tilgængelige teknologi" (BAT), som den er beskrevet i vejledende materiale fra Danmark og EU (se bilag 1, reference 3 og 4).

To virksomheder, der stadig anvender det oprindelige gylleanlæg i nogle af staldene, har for stort volumen af gylle (opblandet med vand) i forhold til danske normtal på grund af stort vandforbrug til bagskylning og rengøring af stalde. Disse problemer skal i henhold til IPPC direktivet løses inden oktober 2007, der er tidsfristen for eksisterende anlæg til at opfylde kravet om BAT. De omtalte virksomheder er opmærksomme på problemerne og det vurderes muligt at gennemføre de nødvendige forbedringer indenfor tidsfristen.

En enkelt farm har derudover problemer med indtrængning af grundvand i gyllekanalerne. Virksomheden er i gang med en etapevis renovering af kanalerne, som vil være tilendebragt i 2007. Det anbefales, at renoveringen fremskyndes og afsluttes hurtigst muligt.

Fortanke og pumpebrønde er på de fleste af virksomhederne åbne og uden eller med mangelfuld sikkerhedsafskærmning. Åbne fortanke og pumpebrønde skal i henhold til danske regler overdækkes, primært af hensyn til sikkerhed, og sekundært af hensyn til lugtgener og ammoniakfordampning. Der er ikke konstateret påbud fra lokale myndigheder vedrørende overdækning af fortanke eller pumpebrønde. Det anbefales, at fortanke og pumpebrønde overdækkes i henhold til danske regler, hvilket virksomhederne i forbindelse med besøgene tilkendegav, at de ville gøre hurtigst muligt.

2.4 Gylletanke og laguner

Der anvendes en række forskellige løsninger til gylleopbevaring på de forskellige virksomheder:

- Åbne laguner med lerbund er fundet på en enkelt farm. Lagunerne eksisterede da den tidligere statsfarm blev overtaget. Ifølge lovgivningen i det pågældende land er de lovlige indtil 2008. Virksomheden har vedtaget et projekt til anlæggelse af nye overdækkede gyllelaguner med 2 lag polymer bundmembran, opført så de overholder både lokale og danske regler og landbrugets byggeblad for gyllelaguner. Virksomheden forventer at indsende ansøgning om godkendelse, således at lagunerne kan anlægges i 2005.
- Der blev besigtiget en 5 år gammel lagune med kun én bund-membran uden fast overdækning, men med halmbaseret flydelag. Lagunen er lovligt opført i henhold til de nationale regler, og den er opført før det danske BAT byggeblad for laguner (jf. bilag 1, ref 3, arkivnr. 103.04-30) trådte i kraft. Det anbefales, at der snarest muligt foretages en nærmere vurdering af lagunen i henhold til de danske regler for kontrol af gyllebeholdere. Denne vurdering bør ses som en integreret del i udarbejdelse af en samlet plan for den fremtidige gyllehåndtering på farmen.

- På en enkelt farm under renovering er der opført en ny gylletank i betonblokke, som man endnu ikke har fået ibrugtagelsestilladelse til, men ansøgning herom er under behandling hos myndighederne. Denne tank vurderes umiddelbart ikke at leve op til danske byggestandarder for gylletanke, og det anbefales derfor, at der foretages en byggeteknisk vurdering af tanken efter danske regler og normer inden ibrugtagning.
- På en farm under renovering vil der i 2005 blive etableret en ny gyllelagune i armeret beton med skrå sider, betonbund og en polymer bundmembran. Lagunen forventes forsynet med flydelag af plastikbrikker. Typen anvendes ikke i Danmark, og der kan derfor ikke drages direkte paralleller til dansk praksis, men det vurderes, at den vil kunne leve op til de principielle krav om tæthed og overdækning i den danske husdyrgødningsbekendtgørelse, jf. bilag 1, ref. 1.
- På 4 af virksomhederne anvendes overjordiske, glasemaljerede ståltanke, der drives med flydelag i henhold til danske regler. Tankene er op til 25 år gamle, men i god stand, ligesom der også opføres nye ståltanke. Både gamle og nye tanke er forsynet med bundaftapning, hvilket ikke har været tilladt at installere siden 1988 i Danmark. Det skal dog bemærkes, at der på alle de omtalte farme er etableret befæstet oplagsplads med opkant omkring tankanlægget, hvilket er et lovkrav i værtslandet. Alle tankene har godkendelse af lokale myndigheder.
- På 3 farme er der etableret nye, lokalt fremstillede runde gylletanke opført af betonelementer efter danske standarder. Yderligere 3 farme vil i 2005 opføre betonelementtanke i forbindelse med renovering af stalde eller udbygning af lagerkapaciteten. I ét tilfælde monteres tankene med fast overdækning af plasticplader, mens der for de øvrige tanke etableres naturligt flydelag med tilsætning af halm når det måtte vise sig nødvendigt. Disse tanke vurderes at kunne drives i henhold til danske regler.
- Der vil på 2 af virksomhederne blive etableret nye laguner med fast overdækning og 2 lags bundmembran – opført så de overholder både lokale og danske regler.

På en del af de virksomheder, der har åbne gyllebeholdere, pumpes der fra fortanke ind over beholdersiden. Ifølge danske standarder skal indløbene være dykkede for at reducere ammoniakfordampning og lugtgener. Det anbefales, at alle indløb dykkes.

Tablet 1 opsummerer gylleopbevaringen på de besøgte virksomheder.

Tabel 1: Gylleopbevaringsmetode og kapacitet på de omfattede virksomheder

Virksomhed nr.	Gylleopbevaringsmetode	Opbevaringskapacitet (måneder)		Bemærkninger
		Aktuel ¹	krav i landet	
1	Betonelement tanke	8,3	7	
2-1	Åbne laguner u. membran	17,7	8	Nye lukkede laguner opføres i 2005
2-2	Betonelement tanke	10,9	8	
2-3	Lukkede laguner	8 - 9	8	Virksomheden ikke i fuld drift 2005
3	Åben lagune m. membran	6,7	4 / 6	Der laves en plan for den fremtidige gylleopbevaring.
4	Ståltanke	16	6	Stald under renovering. Tanke renoveres og ibrugtages 2005
5	Ståltanke & betonelement tanke	> 9	6	Stald under renovering, nye betontanke opføres 2005
6	Ståltanke	7,9	6	Der anvendes både nye og renoverede tanke
7	Betonelement tanke	12	4	Stald og tank opføres 2005
8	Lagune med betonbund	13,3	Ingen	Stald under renovering. Lagune opføres forår 2005
9	Lukkede laguner	Ca.12	Ingen	Stald under renovering. Laguner opføres 2005
10	Gylletank opført i betonblokke	13	Ingen	Tanken er nyopført. Byggeteknisk vurdering inden ibrugtagning
11	Ståltanke & Betonelement tanke	12,6	6	Ståltanke er renoverede. Betonelement tanke er nye. Yderligere betonelement tanke opføres 2005

Note 1: For de virksomheder, der har flere lokaliteter, er det den gennemsnitlige kapacitet, der er angivet. For én virksomhed er der dog lavet tre selvstændige opgørelser, da hver af dens tre lokaliteter er en samlet produktionsenhed for sig.

Som det fremgår af tabellen overholder alle virksomhederne nationale regler for opbevaringskapacitet.

For så vidt angår overholdelse af danske regler er situationen mere kompliceret. Kravet i Danmark til lagerkapacitet er minimum 6 måneder i følge den danske husdyrgødningsbekendtgørelse, men dog således at der er tilstrækkelig lagerkapacitet til at gødningen kan tildeles i henhold til gødningsplanen. Udkørsel af gylle om efteråret må således kun ske, såfremt der den følgende dyrknings sæson skal dyrkes vinterraps samt græs til foderproduktion og frø. I praksis betyder det normalt 9 måneders lagerkapacitet.

Det skal bemærkes, at de danske krav til lagerkapaciteter og udbringningsperioder er tæt knyttet til vækstperiodens længde, jordbundsforhold afgrødevalg samt klimatiske forhold. Da en række af virksomhederne ligger i en anden klimazone (den kontinentale) end Danmark (den atlantiske) kan de danske regler således ikke direkte overføres.

Enkelte af virksomhederne vurderes ikke at overholde de danske krav til opbevaringskapacitet, idet de om efteråret udbringer gylle på arealer hvor der om efteråret etableres en vintersædsafgrøde eller om foråret etableres forårsafgrøde, sukkerroer eller majs.

2.5 Anvendelse af gylle

Udkørsel af gylle sker med slæbeslangesystem monteret på gyllevogne eller med selvkørende gylleudlæggere. En farm under renovering har dog lejet gyllevogn med fladspeder, hvilket ikke er i overensstemmelse med danske regler, om end det er lovligt i det pågældende land. Virksomheden oplyste, at ny gyllevogn med slæbeslanger vil blive indkøbt og at fladspederen herefter ikke vil blive anvendt.

En enkelt farm anvender i nogen udstrækning nedfældning af gyllen for at opnå bedre udnyttelse af gyllen samt reducere lugtgenerne i forbindelse med udbringning. Denne farm udbringer den resterende mængde gylle med slæbeslanger på græsarealer samt afgrøder i vækst. Der er hverken i Danmark eller i det pågældende land krav om umiddelbar nedfældning.

Alle virksomhederne overholder både evt. nationale harmonikrav og de danske harmonikrav på 1,4 husdyreenheder¹ per ha (og hermed også kravene i EU's nitratdirektiv på 1,7 dyreenheder per ha).

Der udbringes typisk 25 til 40 tons gylle pr. ha. årligt, afhængigt af gyllens næringsstofindhold og afgrøden hvortil gyllen tilføres. Dette er i overensstemmelse med danske regler og praksis.

Godt halvdelen af de besøgte virksomheder udbringer gyllen i overensstemmelse med de danske regler for udbringning. Knap halvdelen af virksomhederne udbringer dog gylle i efteråret forud for etablering af en vinterhvedeafgrøde eller forud for efterårspløjning og efterfølgende etablering af en forårsafgrøde som f.eks. vårbyg eller sukkerroer. Dette er, som nævnt i afsnit 2.4, ikke i overensstemmelse med danske regler, men er tilladt ifølge den lokale lovgivning og i overensstemmelse med EU's Nitratdirektiv.

Virksomhederne overholder de lokale regler for udkørselsperioder. Langt de fleste virksomheder har den nødvendige kapacitet til gylleudkørsel, således at længden af perioden med gylleudbringning minimeres. Tre virksomheder anvender selvkørende gylleudlæggere, som har en meget stor kapacitet. For et par virksomheders vedkommende må det stadig anbefales, at perioden for udbringning reduceres. En enkelt farm udbringer gylle hver måned, hvilket er i overensstemmelse med lokale regler, men ikke med danske. Der er nu bygget yderligere lagerkapacitet, således at gyllen fremover vil blive udbragt om foråret.

¹ 1 dyreenhed svarer til 4,3 årssøer, 175 producerede smågrise eller 35 producerede slagtesvin

2.6 Resultater af vandkvalitetsundersøgelser

Alle virksomheder med egen vandindvinding har fremvist analyserapporter, der ikke har givet anledning til bemærkninger fra myndighederne. Analyserne er alle udført af eksterne, godkendte laboratorier.

Myndighederne udfører jævnlige undersøgelser af vandkvaliteten i drænvand, grundvand og recipienter nær udvalgte farmes stalde og marker. Ikke alle virksomheder var i besiddelse af kopi af myndighedernes rapporter, men de gennemsete målinger udviser overholdelse af både nationale og danske grænseværdier. Endvidere har myndighederne i de pågældende lande ikke haft bemærkninger til resultaterne.

En enkelt farm modtager vand fra et nabokooperativ, som udtaler at der ikke eksisterer dokumentation for vandkvaliteten. Det anbefales, at virksomheden selv får udført en analyse af drikkevandet for at se, om der skal søges alternative løsninger.

Bilag 1: Liste over anvendt nøglelovgivning og standarder

Danske og EU

1. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.
2. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand.
3. Landbrugets BAT byggeblade vedrørende staldindretning, gyllelaguner, gyllebeholdere, konstruktion af gyllekanaler mv. Kan findes på www.landscentret.dk.
4. Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, European Commission, November 2002 (EU-BREF). Kan downloades fra <http://eippcb.jrc.es/>.

Litauiske

5. National reduction program of pollution from agricultural sources, approved by the Government of the Republic of Lithuania 26.08.2003, Decision No 1076.
6. Requirements for protection of waters by nitric compounds from agricultural sources, approved by Minister of Environment and Minister of Agriculture 19.12.2001, Order No 452/607.
7. The environmental requirements for the manure and waste water disposal in farms (LAND 33-99), approved by the Minister of Environment 27.12.1999, Order No 426.
8. Rules and recommendations on advanced farming practice, prepared by the Ministry of Agriculture and the Ministry of Environment, 2000.
9. The requirements of good farming practice, approved by the Minister of Agriculture Order, 16.07.2004, No 3D-431.

Lettiske

10. Cabinet of Ministers Regulations No. 628 "Environmental requirements for establishment and operation of animal farms.
11. Cabinet Regulation No. 531 "Regulations on the protection of waters and soil against pollution caused by nitrates from agricultural sources.
12. Cabinet of Ministers Regulations No 626 „Regulation on the methods for determination of odour, as well order of limitation of odours from polluting activities”.

Polske

13. Polsk bekendtgørelse af 26. juli 2000 om gødning og anvendelse af gødning (Dz. U. Nr. 89, position 991) med senere ændringer (krav om tætte beholdere med kapacitet til 4 måneders opbevaring).
14. Polsk bekendtgørelse af 2. april 2004 om gødning og anvendelse af gødning (Dz. U. Nr. 91, position 876) (krav om at gylletanke skal være overdækkede).
15. Polsk bekendtgørelse af 23. december 2002 om reduktion af nitratbelastning fra landbrugsaktiviteter (Dz. U. 4, position 44), (krav om 6 måneders opbevaringskapacitet i nitratfølsomme områder).

Bilag 1: Liste over anvendt nøglelovgivning og standarder

Slovakiske

16. Act 127/1994 (amended by 391/2000) on EIA.
17. Act 136/2000 (amended in 2004) on manure.
18. Regulation 392/2004 on Program of agriculture activities in vulnerable zones.
19. Code of good agricultural practise, 2001.

Ungarnske

20. Government Decree No. 20/2001. „on the EIA procedure” (in line with the relevant Directive No. 85/337/EEC). Annex 1 of the Decree lists the activities subject to EIA.
21. Government Decree No. 126/2003. (VIII. 15.) Korm. „on the requirements of waste management plans”.
22. Government Decree No. 219/2004. (VII. 21.) Korm. „on the protection of subsurface waters” (in line with the relevant Directives No. 80/68/ EEC and 2000/60/EC) establishes the general rules for the protection of soil and groundwater including permitting procedures for potentially contaminating activities (e.g. manure placement on agricultural fields).
23. Government Decree No. 49/2001. (IV. 3.) Korm. „on the protection of waters against nitrate contamination of agricultural origin” (in line with the relevant Directive No. 91/676/ EEC) designates the nitrate sensitive areas in Hungary and establishes the detailed rules of good agricultural practice that have to be met in sensitive areas.

Ukrainske

24. Law on Ecological Expertiza (09.02.95) specifies procedures of reviewing EIA documents.
25. State Construction Norms on conducting EIA (DBN A.2.2-1-2003). Regulate procedures and documents on EIA. For pigs farms, mandatory EIA is required is the number of animals exceeds 5000 (Annex E, 17).
26. State Sanitary Norms on Planning and Construction in Settlements (19.06.1996). Main regulatory act that prescribes requirements which developers (any legal or natural persons) in urban and rural areas must meet.

Russiske

27. GOST 24076-84 "Manure liquid. Veterinary-sanitary requirements to processing, storage, transportation and use ";
28. "All-union norms of technological designing of systems of removal and preparation for use of manure ", ONTP 17-86, State Agricultural Committee of the USSR;
29. "Veterinary-sanitary and hygienic requirements to the device of technological lines of removal, processing, disinfecting and recycling of the manure received on cattle-breeding complexes and farms ", 1979 (MCX the USSR, Ministry of Health of the USSR);
30. Methodical recommendations on prevention of environmental contamination manure of cattle-breeding complexes and farms, " 1989 (State Agricultural Committee of the USSR);
31. "The decision of the Government of the Russian Federation from November, 23, 1996 N 1404 " About the statement of Regulations about water-security zones of water objects And their coastal protective strips "

Bilag 2: Typer af gennemgåede dokumenter

1. Oversigtskort med angivelse af farm og nærmeste bebyggelse mv.
2. Konstruktionstegninger for gylletanke og laguner
3. VVM-rapporter og lignende miljørapporter
4. Vandindvindingstilladelser
5. Byggetilladelser for gyllebeholdere mv.
6. IPPC godkendelser og andre miljøgodkendelser
7. Gødningsplaner (i nogle lande at betragte som affaldsplaner)
8. Aftaler med landmænd om leje af arealer og spredning af gylle
9. Aftaler om affaldsbortskaffelse (kemikalieaffald, døde dyr)
10. Analyserapporter for drikke / grund / overfladevand.

Dokumenterne vedrører virksomhedsspecifikke forhold og er stillet til rådighed af virksomhederne.